Ч. 76. (9.636) Львів, четвер 4 цвітня (22. марта ст ст.) 1918 Рік XXXIX

ДІЛО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10., II. пов. Конто почт. щек. 36.724. Адреса тел.: „Діло—Львів". Число телефону 568. Рукописи редакція не звертає.

ПЕРЕДПЛАТА в Австро-Угорщині: місячно . . . 5·— К. чвертьрічно . . . 15·— „ піврічно . . . 28·— „ цілорічно . . . 56·— „ у Львові (без доставки): місячно . . . 4·— К. чвертьрічно . . . 12·— „ піврічно . . . 22·— „ цілорічно . . . 44·— „ в Німеччині: цілорічно . . . 28·— М. піврічно . . . 56·— „ За зміну адреси платить ся 50 с.

Ціна оголошень: Редакційні оголошення, комунальний обяв 1 стовпець 55 с., з кольоровим 1 К, у кількостях 1·50, з рекламацій части перед або за оголошенням 2 К. Нетрудящі 2 К. Одинокі телеграми дрібних оголошень. Оголошення по 1 стовпцу і менших кількостях . . . Постійні оголошення по окремій . . . . . Один примірник коштує у Львові 16 с. на провінції 20 с.

Видає Видавничо Спілка „Діло". Головний редактор Д-р Василь Панейко.

Українська армія буде.

Голос ґенерала О. Пилькевича.

Львів, 3. цвітня 1918.

Генерал О. Пилькевич, організатор української армії, який у неволі в Відни на Україну вдержав ся вчера у Львові, написав для нашого дневника отсю статю:

Українська Народня Республика відродила ся й виросла на наших очах. Се справді якийсь прекрасний сон, чудна ферія з акомпаніяментом незримої музики, в яку на жаль все таки врізав ся гуркіт гармат і татакання кулеметів...

Те, про що цілі поколіня мріяли тільки у снах, — сегодня сама дійсність, саме жите.

Тяжку працю ми внесли на своїх плечах— се так, та ще тяжша стоїть перед нами. Але вже певність, що наш могутний нарід при допомозі старої й молодої інтелігенції, а також і вас братів Галичан закордонної України, справить ся і з сею найважнішою працею. І не зробить вкінце тих тяжких хиб, якими так богата наша історична минувшість.

Всі нас питають: А якже наша армія, наше військо — сей головний аргумент державного істнення і найважнійший чинник самих складних міжнародних ситуацій? Скажу отверто: Армія у нас буде,—і армія не на персидський взорець, а військо на підставі твердої, міцної, зелізної дисципліни й порядку, як се належить гідности нашого народу й його історичним завданням. Се вже так є, так буде, — і на сю точку погляду що до формовання війска рішуче стали всі військові й не військові круги нашого громадянства.

Окрім того щира й отверта дозволога в сьому напрямку наших могутніх сусідів цілком сприяє сьому і є найпевнійшою запорукою, що осягнене нашої мети є факт найблизших днів.

Ви, мабуть, нераз читали в часописях, що поруч з німецькими і австрійськими військами проти большевиків бють ся також і наші відділи. То й є ті самі орли, які винесуть нашу Неньку-Україну в блакитну висоту і поведуть її до нового щасливого житя. І скількість їх що дня все більшає і більшає і росте в непоборину могутню силу, з якою прийдеть ся рахувати всім тим, хто забув і нашу і свою історію.

Львів, 2. IV. 1918. О. Пилькевич.

Обрусителі готовлять ся до боротьби за свій стан посідання на Україні.

„Русскій Союзъ" в Києві. — Проти українізації київського університету. — Ненависть до української мови. — Інтерпеляція з приводу мови в Малій Раді.

Львів, 3. цвітня 1918.

Як доносить київські газети, в Києві заложив ся „Русскій Союзъ", який має за ціль обороняти правні і економічні інтереси Росіян в границях України і дбати про їх культурні потреби. До союза належать російські елементи від найрадикальнійших до найреакційнійших: соціяльні демократи, кадети, націоналісти з бувшого „Кіевлянина" і т. д. В своїй відозві кличе союз у свої члени всіх, хто вважає російську мову й культуру своєю рідною, без огляду на походжене; значить, членами союза можуть бути й Жиди. В тій відозві говорить ся, що проголошений на Україні ідеал національної рівности далеко не здійснюєть ся в житю, і тому першою задачею союза буде, всіми способами старати ся здійснити основи національної рівности. Незнаючи братство народів і шануючи кожду національну культуру, не маючи ніяких агресивних цілий, союз буде твердо стояти на сторожі національних прав Росіян на Україні, на сторожі прав російської мови.

Що за сими фразами криєть ся змагане боронити тих привілеїв російської мови на Україні, які вони набули завдяки політиці царського правительства, се вчевидне.

Союз великоросів в київськім університеті.

Дня 24. марта в київськім університеті відбули ся збори студентів великоросів з метою заснування союза „носителей русской культуры", котрий піде яко філія в загальний союз великоросів. В сей союз війдуть великороси всіх напрямків і партій для обстоювання інтересів російської культури на Україні. Студентський союз великоросів між иншим буде боротись з намірами українізовати університет св. Володимира.

З сього видно, як „Союзъ Русскихъ" розуміє „оборону прав російської мови": щоб мова, як доси, панувала на Україні.

Ненависть до української мови.

Робітнича Газета з 23. марта доносить: Сими днями став ся в Києві на зібраню товариства сільського господарства дрібний, але характерний факт. Коли черговий промовець став балакати українською мовою, почулись гадесні численні протести. Головні зборів ледви вдалось заспокоїти зібрані. Се — факт дрібний, але факт разом з тим рішучо неможливий раніше. Навіть сама мова українська стає для жаніх російських націоналістів чимсь таким гидким, що слово по українському сказане викликає їх обурене. І се саме обурене тепер, після року революції, вони вважують ся вже висловлювати публично.

Процес поширення російського націоналізму не обмежуєть ся лише кругами кіевлянинськими і кадетськими. Не вільна від сих впливів і найбільш близька до нас з неукраїнських груп — партія російських с. д. Пригадайте з недавньому минулому діяльність клюба оборонців, пригадайте виступи декого з членів думської с. д. фракції, особливо участь на сей раз вже фракції в підпису в останній думській націоналістичній демонстрації.

А вчера газети подали ще один новий факт до цілої низки попередних. Виявляють ся російські с. д. (В. А. Смірнов, гласний думи, колишній член виконавчого комітету ради робітничих депутатів) разом з кадетами і співробітниками „Кіевлянина" в ново заснованому „руському" союзі збирають ся боронити права росіян і запроваджувати рівність націй. Сей новий факт також дуже характерний для тих часів, які переживаємо нині.

Інтерпеляція з приводу мови.

На засіданю Малої Ради 26 марта вели ся широкі дебати про мови національних меншостий.

Перше запитанє внесене було від імени фракції Поалей Ціон д. Гольдельманом до міністрів внутрішних справ, почти і телеграфу з приводу їх розпоряджень належним установам вивісити табліці і урядові оповіщеня в українській мові.

Крім того міністрови фінансів Гольдельман поставив запитанє про друк нових українських гроший.

Мотивуючи свої запитання, інтерпелянт нагадав про те, що міністер внутрішних справ Христюк розпорядив ся вивісити по всіх установах універсали та инші розпорядженя і закони тільки в українській мові, а всі написи і розпорядженя, що були друковані російською мовою, повинмати. Подібні прикази видано також і иншими міністерствами. В тих приказах нічого не згадуєть ся про те, що всякі оповіщеня і написи повинні бути і в инших мовах: жидівській, польській і російській, а чім інтерпелянт добачає незакономірність. Ся незакономірність полягає в тім, що універсали признають за неукраїнськими національностями право користувати ся своїми мовами, а ці прикази міністрів те право касують.

Особливо се буде вражати, коли вивішені будуть тільки в українській мові ті самі універсали, які се право національних мов підтверджують, — каже Гольдельман.

Що до друкування нових гроший, то інтерпелянт нагадує, що в Житомирі принято закон, згідно з яким написи на сих грошах будуть робити ся українською мовою, а про инші мови нічого не говорить ся. Отже для інтерпелянта не є ясно: чи й на нових грошах мають бути написи жидівською, польською і російською мовами, як се є на кредитних білетах по 100 карбованців, чи такий порядок скасовано що до нових гроший.

Представник жидівської народної партії Дубинський приєднуєть ся до інтерпеляції, заявляючи при сім, що фракція його не має нічого проти української мови, як мови державної, але що він сумніваєть ся, чи буде до річи український напис на польській або жидівській школі.

Ф. Крижановський (укр. труд. п.) також підтримує запитанє, але каже, що тут треба вияснити деякі непорозуміня. Зрозуміле, що на школах можуть бути написи тими мовами, якими вчать ся в школі, але чи ж можна на всіх установах робити написи і оголошеня мовами всіх так націй, які живуть на Україні. Особливо трудно се здійснити в судових установах, де технічно неможливо вести діловодство кількома мовами. Треба би роз'яснити, коли де випадає користувати ся кількома мовами, а коли одною тільки державною. Так само й школи, скільки вони є установами, повинні мати таблиці і написи державною мовою.

Скоропський (рос. с. р.) доводить, що своїми розпорядженями міністри без сумніву порушили основні закони, якими в данім разі є універсали, в котрих забезпечують ся права національностий. Промовець радить негайно приняти запитанє.

Биск від імени фракції „Бунда" і меншевиків заявив, що сі фракції підтримують запитанє. Технічні трудности в справі переведеня національними мовами в урядових установах не повинні бути перешкодою в дедержаню рівноправности всіх мов, — каже промовець.

М. Порш заявив, що фракція українських соціял демократів згоджуєть ся також приняти запитанє, але не з тих мотивів, з яких вносять його інтерпелянти. Між иншим промовець зауважив

жив, що коли в своїм часі російські власти і з'окрема Керенський тяжко зневажали українську мову, то теперішні інтерпелянти не вступали ся за її рівноправність.

Самостійник О. Степаненко заявив, що він також принципіяльно признає і буде її піддержувати, але з практичного погляду думає, що інтерпеляція не має під собою грунту. Далі сей промовець різко нападає на неукраїнські партії, котрі за весь час не виявили себе в справі оборони Української Республики і радить їм зректи ся ворожої українській державі орієнтації.

— Коли ви домагаєтесь справедливости для себе, то будьте і самі справедливі — каже Степаненко. Ми певні, що в нашій Республиці нікому не буде кривди. Ми повинні приняти се запитане, щоб почути від правительства, що всі сі заходи роблять ся для забезпеченя Республики. Може тоді теперішні інтерпелянти не будуть дивити ся на нас, як ті ковки, про яких можна сказати: „Скільки ковки не годуй, а він все в ліс дивить ся". (Одеські на хорах).

М. Сахтан, представник фракцій укр. соц. рев., заявив що фракція підтримує інтерпеляцію в тій її части, яка дотикає розмов в урядових установах, але що до написів, то тут просто неможливо вивісити написи і оповіщени всіми тими мовами, якими говорять людність України. Коли б се взяти за правило, то тоді таких самих прав для своїх мов, яких тепер жадають Росіяни, Жиди і Поляки, будуть вимагати Молдавани, Греки, Болгари та инші численні національности, що є на Україні. Отже в сім пункті інтерпеляція не має грунту.

М. Кушнір (соц. фед.) доводив, що в наведених в інтерпеляції фактах нема признаку нарушеня основних законів. Українська мова заступила тепер місце російської мови, яка була мовою державною, і зовсім зрозуміло, що правительство видає свої розпорядженя по українськи.

Гольдельман збиває закиди деяких попередних промовців і між иншим зауважає, що не варто відкидувати ся на те, що правительство не порушувало закона, бо його нема. Хоч міністри, що правда, не порушили закона, але вони скористували ся відсутністю закона. Треба було правительству вперед внести до Центральної Ради законопроєкт і тоді на основі затвердженого закона видавати свої розпорядженя.

На сім дебати були припинені і одноголосно принято першу інтерпеляцію, котра дотикає написів, оповісток та діловодства в урядових установах, а друге запитане, котре доторкає написів на грошах, після того, як М. Порш порадив се запитане відкинути, бо се є престіж неєність закона, якої міністри не можуть пояснювати, було взяте назад самим інтерпелянтом.

Чернін про війну і мир.

(ТКБ.) *Відень, 2. цвітня 1918.*

Під проводом віденського бурмистра д-ра Вайскірхнера зійшли ся нині у міністра заграничних справ гр. Чернїна голови клюбів віденської міської ради. Д-р Вайскірхнер виголосив до міністра промову, в якій просив його о пояснене про теперішне політичне положене.

Користи мира на сході.

Відповідаючи д-рови Вайскірхнерови гр. Чернін вказав на покінчене війни на сході, яке принесло осередним державам значні користи. Заключене мира з Україною, Росією і Румунією розірвало сіть, якою обмотали неприятелі Австро Угорщину.

Відповідь Вільзонови.

Міністер радо годить ся з поглядом Вільзона, що Відень є найбільше пригожою почвою на якій розвинути ся може здорове зерно загального мира. Чотири основні домаганя, виложені президентом Вільзоном в його промові з 25 лютого міністер приймає в цілій основі. Та питане чи Вільзонови вдасть ся здійснити свої домаганя. Бесідник впевнює, що він робив все можливе, щоб не допустити до нової офензиви на заході, та коаліція не хотіла тих заходів.

Клемансо хотів переговорювати.

Зараз почала ся офензива на заході питає мене — говорить гр. Чернін — п. Клемансо, чи я готовий до переговор в і на якій основі. В порозумінню з Берліном я сейчас відповів, що я готовий переговорювати та що не бачу ніякої перешкоди до мира з Францією окрім справи Ельзаса і Льотаринґії. На те з Парижа одержав я відповідь, що на тій основі нема що переговорювати.

Супроти того не було ніякого вибору, як дальше війни. Австро угорські війска бють ся на заході разом з німецькими і докажуть противникам, що французькі й італійські національні змагання заволодіти областями осередних держав — се утопії. Австро Угорщина остала ся так само вірною Німеччині, як буде доси.

Мир з Україною і Росією.

Заключене мира на сході треба вважати першим проломом, який проломстила собі ідея мира. Осередні держави признаючи відділене України від Росії, вихіснували для своїх цілий корисне положене, яке повстало наслідком того розділу та заключня з Україною бажаний мир. Се довело до мира з Петроградом а наслідком того Румунія стала ізольована. З Україною мусіли осередні держави заключити мир в технічних і матеріяльних причин. Треба було конче прорвати облогу і будучність показує, що мир з Україною був ударом в саме серце прочих неприятелів осередних держав.

Заключений мир з Румунією.

повинен стати вихідною точкою добрих сусідських взаємин з тою державою. Незначні спростовання границь в користь Австрії і Угорщини не є ніякими анексіями, вони мають тільки забезпечити монархію перед можливістю будучої війни. І тому винна сама Румунія, яка не хотіла почати мирових переговорів одночасно з Росією, від якої не жадав я ні одного квадратового метра землі. Через пересунене границі на височину Турн Северін забезпечено пароплавбу на Дунаю та Зелізну Браму. Арендою пристани в тім місті разом з сумежними берегами Дунаю, арендою островів Корбу, Сімеану і Острово мире та пересуненем границь на південь в области петрошенських копалень вугля, забезпечено посідане области копалень вугля. Натісебен і Фогараш одержують нову границю для забезпеченя, широку 18 кільометрів, а з мілітарних причин в усіх проходах гірських як Предеал, Бодза, Гінеш, Бекаш і Фельтіеш пересунено також давні границі. Кут трьох країв приводає в цілости Австро Угорщині, через що впевнено получене з Угорщиною і Буковиною. Пересунене границі на схід від Чернівців має охоронити столичне місто Буковини перед воєнними наступами.

Бесідник вважає найкрасшим забезпеченем перед війною

міжнародні договори,

які би недопустили до війни. Видатки, які спричинила ся війна, мусять спонукувати всі держави до покладаня зброєнь, бо їх ніяка держава не видержить—та поки се станеть ся, бесідник мусів спростовати и границь забезпечити ся перед можливістю війни з Румунією.

Мировий договір з Румунією має також заспокоїти потреби Австро Угорщини в области управляючої та звеємотреня нафтою. Католицька церков і наші школи — говорить гр. Чернін — одержать в Румунії державну охорону, а Жиди стануть там рівноправними горожанами. Румунській агітації в Семигороді буде покладений край.

Румунія буде відшкодована Бесарабією.

Будучність Румунії лежить на Сході. Великі области Бесарабії заселені Румунами, які бажають злуки з румунською державою. Як що Румунія буде жити з Австро-Угорщиною в чесній згоді, то монархія буде поперати ті змаганя до злуки Бесарабії з румунською державою областю і таким чином Румунія більше виграє як тратить.

Заосмотрене монархії в нафту з України.

При заключуваню мира як з Україною і з Румунією правительства в першій мірі ... ки запевнити монархії заосмотрене в нафту. Росія не входить тут в рахубу, бо вона не ... потрібних предметів.

З Україною заключили ми договір, що ... на має доставити нам всю свою надвишку земельних плодів.

Коли комісія, яка тепер веде переговори в Києві, скінчить свою працю, почнеть ся ... України в більших скількостях. Ми ... з українським правительством, що воно ... ставити почвірному союзови, що найменше ... один міліон тон ріжних родів збіжа.

Дяси довіз з України незначний, але ... таки ми вже дістали 30 вагонів збіжа і ... вих плодів, а дальші транспорти готові ... дуть приходити, аж доки не почнеть ся ... вильний довіз. Для сього довозу є важний ... з Румунією, бо се уможливить транспорти ... Одесу і Дунаєм. Треба також завернути ... що значним облекшенем для нас є, що ... війска на Україні жиють ся такими ... дуктами. Та хоч довіз з України ... значний, то без нього наше положене було ... ще гірше.

З Румунії

дістанемо ще з торічного жнива над 70000 ... кукурудзи. Сьогорічне румунське жнив ... надвижка поділена рівно між нас і Німеччину дасть нам 400 000 тон збіжа, стручкових ... і паші. Крім того нам вже тепер дістати ... мунії 300 000 овець і 100 000 бекрет.

Трудности довозу з України тепер ... лики, але при добрій волі українського ... тельства, в яку міністер не сумніваєть ся, ... помочи нашої організації сі трудности ... жеть ся.

При сім треба мати на увазі, що ... гальний мир не дав би нам більше, ... бо наслідком війни всі держави терпіть ... достачу пожиги, і ми й по загальнім мирі ... демо обмежені головно на довіз з України.

Балканські справи.

Переходячи до справи на Балкані, міністер заявляє, що зовсім не хоче знищити Сербії і Чорногори, тільки хоче уможливити їм ... сусідські зносини з монархією. Неприятелі ... пейовані мілітарно, мусять бути зобовязані ... кож морально, себто примусити їх до ...

Пацифісти, анексіоністи і Чехи.

Переходячи до справи мира міністер заявляє, що його цією є осягнене мира, але ... не можна вижебрати, як се роблять пацифісти. Їх благаня о мир скріплять тільки в неприятелі надії на побіду.

Так само скріплюють у неприятелів ... до війни анексіоністи, бо вони ... них переконане, що почесний мир з ... державами неможливий.

Та коли пацифісти і анексіоністи ... же міністер відмовити доброї волі, то ... мусять приписати тим чеським політикам ... роблять державам антанти надію, що Австро Угорщина розвалить ся з внутрішних ... Міністер признає, що внутрішні відносини ... требують реформ, але ті що сподівають ... реформ від побіди антанти, допускають ... жавної зради.

Міністер закінчив заявом до патріотизму а тоді побідимо.

Що станеть ся з Польським Королівством.

Зв'язок Королівства й Литви з Німеччиною, України з Австро-Угорщиною — Німеччина обіцяла Полякам Холмщину, одначе не додержує обітниці.

Львів, 3. цвітня 1918.

„Wiek Nowy" доносить з Відня:

Наш кореспондент довідуєть ся, що в найблизших днях має наступити внесене поділу Королівства на окупації. Австрійські урядники одержали вже повідомлене, що дня 15. с. м. мають покинути польське королівство, яке піде дістанеть ся під управу політичних польських властий, в яких руки постепенно має переходити адміністрація краю.

„В звязку з тим має наступити проголошене в найблизших днях дуже важних рішень про державні відносини королівства, яке подібно як Литва, під управою німецького пануючого, має бути злучене з Німеччиною.

Вставничені твердять, що при означеню холмської границі в берестейськім трактаті числено ся зовсім не з тим фактом, як також брано в рахубу, що монархічно устроєна Україна має війти в подібні відносини до монархії, як Польське Королівство до Німеччини.

„Тому що дневники доносили, що гр. Чернін зараз по повороті з Бухарешту займеть ся польською справою, можна сподівати ся, що в найблизших днях покажеть ся, на скілько ... поголоски, які походять з дуже поважних ... відповідають дійсности".

До сих сензаційних відомостий ... Польського Королівства з України ... ставити на рівні. Королівство є окуповане ... натовпі Українська Народня Республика ... чила мир з нечвірним союзом як суверенна ... держава, в якої внутрішні справи осередні ... жави не можуть вмішувати ся, бо ... ли би мировий договір.

„Gazeta Poranna" доносить з Відня ... Холмській справі:

„Стоїмо перед великими комплікаціями. ... не уладжує нічим сумнівним. Як з ... голосили польські власти вибори до державної Ради згідно з первісним виборчим ... обіймаючим як звісно цілий край, ... Холмщину. В звязку з заключенем ... сього мира відкладено переведене ... Державної Ради; в останньо часі, ... ковський відбув ряд конференцій з ...

НОВИЙ КІНОТЕАТР площа Смольки 5.

висвітлює чудову драму з артистичного світа в трох актах
„ПІСНЯ — АКОРД ЛЮБОВИ“
і веселу комедію в трох актах
„Була мрією його безсонних ночий і зіркою в царстві його любови“.

НОВИЙ КІНОТЕАТР площа Смольки 5.

представниками Німеччини, і, як ми, в гр. Герт ліпсом і одержав запевнення, що Холмщина й на далі буде творити силу частю польської держави, а на відтіть, що границі сеї держави будуть посунені на схід від Буга, — рішили ся голдські відділи круги за розвесе таборів, які очевидно сойдуть також Холмщину і Підляшше.

„І ось появила ся нині в'ї ветах телеграма про іменоване українського комісаря для справ Холмщини! В тутешніх політичних кругах вважають сей крок новою провокацією супроти Поляків. Вправді вже не перший раз говорять нам політичні німецькі круги що инше, а що инше робить круги військові, але сим разом вели нас спросвувати є-таки ясно, що можна тільки дивувати ся німецькій горстовсрости. (Сверфісовано два і пів рядка).

„В кождім разі найшов ся п. Стечковський супроти незвичайно трудного положення. Бо з одної сторони відкликав п. Зайдлер з великим переляком майже перестрахом вияснене любельського п. і к. прасового бюра про те, що Холмщину вважають ся далі частию польського Королівства, з другої сторони німецькі власти заінформували на холмській землі українську адміністрацію“.

До сеї звістки зауважимо, що обітницю Німеччини посунути границі Польського Королівства аж на схід від Буга вважаємо неправдоподібною хоч би тому, що се було би віроломство супроти берестейського трактату, яке пошкодило би Німеччині в очах цілого культурного світа, бо ствердило би те, що Німеччині закидає антанта: що вона всі міжнародні трактати вважає карткою паперу, яку можна кождої хвилі роздерти.

Поза тим вкажемо нашим політикам в роді пп. Гакевича і Темницького, які роздирали рази, що українська держава вдала ся в тайну дипльоматію проти Поляків, — що Поляки кричали проти тайної дипльоматії тільки тоді, коли понесли невдачу, та що вони тим тоді-ж відняли дальші тайні дипльоматичні кроки, щоб оборонити українську державу аж поза Буг. Може би ті наші політики в ту сторону звернули свої проповіди?!

Кольонізаційні міркуваня Поляків.

Німецька кольонізація в Курляндії. — Польська кольонізація на українських землях.

Львів, 3 цвітня 1918.

Недавно подали ми поклик директора Краєвого Банку Міхальського дбати про „охорону польської землі“ перед спекуляцією, яка розвинеть ся по війні. Дир. Міхальський має очевидно на думці передовсім велику земельну власність в Східній Галичині, яка могла би перейти в українські руки.

В звязку з сим представляють інтерес міркування, які появили ся в польській пресі на тему німецької кольонізації в Курляндії.

Ковківський „Czas“ пише:

„Перший практичний проект розвязаня земельного питаня на певній ограниченій просторі появив ся в Курляндії. Там заявили більші властителі грунтів, що готові є добровільно відступити одну трету частину для поділу між сільське населене. Грунти ті хочуть відступити курляндські німецькі дідичі і барони не даром, а жадають вкупу по цінах передвоєнних з додатком 25%.

„Як зважити, що після покінчення війни ціни грунтів підуть в гору, то можна обчислити, що дідичі зробять на тім добрий інтерес. Однак в цім тім плані містить ся одна політична риса, яка може стати жерелом небезпечних суспільно національних боротьб. А саме грунти відступлені мають бути німецьким кольоністам, котрі зістали би повернути з Росії. Можна собі представити яке повстане оголоблене серед лотеської людности, коли вона довідаєть ся, що замкнено перед нею всяку можність побільшити свій набоє землі. Відносини Лотишів до Німців є вже і тепер натягнені, а погіршили ся би вони ще більше, коли би німецьку кольонізацію переведено на велику скалю“.

Про ту саму справу пише краківський „Głos Narodu“:

„Коли вдалека гляди ми на сей вибух кольонізаційної енергії, що підняв ся у балтійських берегах майже того дня, коли відки коли свобідні відки і руки вільні до діланя, приходить нам на думку, як виглядала би в теперішній часі східна Галичина, коли б протягом минувших 50 літ тутешні великі земельні властителі Поляки в третій части своєї землі були осаджували систематично польських селян. Як знаємо, нічого подібного не було. Хоч становище польського елементу у східній части краю є чисельно без порівнаня сильнійше, як Німців в Курляндії, і се могло би вкінчо сблеснити реалізацію такої кольонізації, ніхто рішуче про се не подумав. Полишимо вносім на боці питане, чи стало ся добре чи зле: стверджуємо голий факт. А з того факту висновують ся в некольаєсю льогікою кождяки, що ми абсолютно нездібні до того, щоби деннаціоналізувати сусідні землі кольонізацією, вкінчаючи, що і серед давнійших досвідів знайшлаб для себе потверджене. Та що всякі заміри, плани і політика народу повинні спирати ся на основі докладного знаня не тільки сил в кождім окремім випадку, але також постійного чинника себто основних здібностей, тому усвідомити собі, що в обсягу наших здібностей не лежить здобуване яких небудь просторів кольонізацією, — се може бути цінна вказівка для практичної діяльности“.

Щоб Поляки справді зрекли ся своїх агресивних плянів що до українських земель, у се не віримо. Але в кождім разі повинні собі затямити, що український селянин буде відносити ся до польських кольоністів так саме, як — по їх власним словам — латиський селянин до німецьких кольоністів.

Англія боїть ся німецьких гармат.

Берн, 2. цвітня 1918.

„Times“ в вступній статі 25. марта містить таке: Нема найменшого сумніву, що неприятель найшов спосіб кидати набої середної величини на віддаль 60—70 миль. Париж вже про те переконав ся, а й ми можемо бути певні, що й наше побереже небавом побачить, що може заподіяти ся гармата.

На Заході.

БЕРЛІН (Вольф). Урядово оголошують 2. цвітня:

На боєвищи положене незмінене. Противнаступи, які виконав ворог під Hebuterne і в особливим завзятєм між горбами, які ми заняли Luce і Avre, зломились з дуже великими втратами. Менші бої піхоти між Avre і Oise. Французи острілюють далі Laon, богато мешканців згинуло. Стежні бої на східнім березі Мози, під Handicmont і на південний схід від Thiaucourt взяли ми бранців. Вчера вістрілено 22 ворожих літаків і 5 бальонів на припоні.

Українці-заточенці на Мазурщині

без ріжниці ранґи та катеґорії служби

схотять безпроволочно подати свої точні адреси з датами про літа служби, ранґу, причини і час заточеня на адресу:

Präsidium der Ukrainischen Parlamentarischen Vertretung, Wien—Parlament.

Лист рекомендований!

Заточенці повинні між собою припильнувати, щоби ні один з них не занедбав виконати сей поклик!

Хто з заточенців не схотів би надавати листи на своїй почті, нехай надасть його в нашій місцевости.

НОВИНКИ.

Львів, 3. цвітня 1918.

— **„Відродженє“**, часопись для плекання міжнародних й економічних взаємин між Австрією, Угорщиною й Україною“, почало з днем 1. с. м. виходити три рази на тиждень у Відни (I Georg Cochplatz 3). Умови передплати: Поодиноке число: 5 шагів (5 сотиків). На місяць: 60 шагів (60 сотиків). На чверть року 1 грив 80 ш. (1 К 80 с.) На півріч: 3 грив. 60 ш. (3 К 60 с.). На рік: 7 гривен 20 ш. (7 К 20 с.). Видає і відповідає за редакцію п. і к. капітан Гуго Нагеле. Се се видавництво ц. і к. Міністерства війни, призначене передовсім для австрофільської пропаґанди в Українській Народній Республиці. Та державні чинники Австро Угорщини повинні при тім тямити, що пропаґанда словами є мертва без пропаґанди ділами.

— **Похорон д-ра Т. Рутовського** зачасти нині о 10. год. перед пол. в ратуши. Домовину перенесено до лат. катедри, відтак на личаківське кладовище. Похорони відбувають ся на кошт міста.

— **Головним ґубернським комендантом Київщини** незначений отаман Бровський, його помічником отаман Шинкар, а начальником штабу тодешньої ґубернської команди отаман Петро Дідушок.

— **Асентерунок польських леґіоністів.** Між польськими леґіоністами, які інтерновані по ріжних таборах, переводять ся тепер асентерунки, а асентеровані висилають ся сейчас на італійський фронт. Перед кількома днями скінчив ся такий асентерунок в таборі в Вітковицях під Краковом, де на 240 інтернованих леґіоністів взято до армії 60, до сконституованя відіслано 54, прочих увільнено.

— **Напад на ксьоза ер. Мартина** вчинили недавно польські студенти IV. і V. кл., V. гімназії, ограбили престол з золотих і срібних дорогоцінностий, які відтак ломили на блишки і продавали. Сей випадок є доказом нечуваної деморалізації серед польської шкільної молодіжи, яка вже в 14. і 15 р. житя допускаєть ся таких вчинків.

— **Реквізиції.** Пишуть нам: В ночи з 13. на 14. марта їхала з Кобилоголок (теребовельський повіт) до Тернополя фіра з провіянтами для жовнірів та для учеників, який учить ся у Тернополі і поживу дістає від родичів з села. Коло села Мишковець задержало фіру пятьох жандармів-Чехів і забрали все: сир, масло, яйця, хліб. Такі річи діють ся у нас часто. Ось ще один приклад: В селі Кобилоголках селянин ніс шкіру на підошву, — жандарм сконфіскував її кажучи, що се „скарбова“. По дорогах забирають купцям всякі не відпадаючі під реквізицію товари. Де власти?

— **З діяльности аспозитури відбудови в Медині.** Пишуть нам: Перед кількома місяцями прийшов до тутешного магазину якийсь п. Любо. Панок сей, щоби приєднати собі прихильність околичних селян, поводив ся з початку досить обєктивно, голосячи себе Французом, а навіть сам нарікав на Поляків. Ціль поганяли в тім, щоби як найбільше витягнути „парастасів“ від селян. І дійсно селяни зачали вносити сему панкови кури, яйця, збіже, солонину та инші предмети. Поводи наш бідолаги, котрий приїхав сюди в педеринці, і—як кажуть—був кенїшером в Перемишли, зачав поростати в пера. Напхавши собі кишені грішми, а живіт найдешевшими артикулами, здобувши маєку і з Француза став ся відразу яким Поляком. Мировий договір довів сего панка до скрайної скаженности. Від сего дня посипали ся шиками і всякі епітети та лаути на його дотеперішних жителів. Зачав людий посивілих та поважних називати „murgi“, „świnie“, а всіх Українців „to szubrawce łajdaki szachraje, bo zawarli pokój z Prusakami i Austryakami“. Людям, приїзджаючим по дерево, вже називати себе інжинером і „radcą“ і перед собою на пять кроків стояти. Нераз приходить ся селянинови, котрий приїхав 8 до 10, а часом більше кільометрів, чекати на почту цілий день, вали їх дістане, а часом без нічого відїде. Може би п. поток Загайкевич у хейнетатних чинників заняв ся особою сього пана.

— **Військовий війт.** Пишуть нам: Військовість надала нашій громаді Струтин нового війта Долина військового війта, вахмайстра Арона Боксера, котрий тут ще від 1916 р. держить ся, тероризуючи бідних селян, реквіруючи в них перші послідні. Крім того робить він особисті інтереси коштом застрашеного населення. Випадків, де забрав бульбу, капусту, цибулю, пшоно і т. п. і не заплатив, є нас дуже багато. Хоч маємо свого сталого війта Михайла Самійлова, одначе старостве лишило А. Боксера, бо він вигідний панам з староства. Всіх військових війтів з нашого повіту стягнено, лише нашій нещасливій громаді лишено п. Арона, котрий навіть по українськи заборонив урядувати бо каже, що не вміє. Просимо пановів занятись і нами нещасними і увільнити нас від такого опікуна.

Свідомий Українець — обезпечує від огню свої будинки й инші річи тілько в Товаристві взаїмних обезпечень „ДНІСТЕР“ у Львові, Руська ч. 20.

ЗПОВІСТКИ.

Четвер, 4. квітня 1918.

Имени: греко-кат.: Вас. с. і Ісаак — римо-кат.: Іванора ск.

Завтра: греко-кат.: Нікона і уч. — римо-кат.: Вінкентія.

Український Народний Театр Т-ва „Бесіда" у Львові під управою К. Рубчаковеї. Саля Т-ва ім. М. Лисенка ул. Шашкевича ч. 5.

В суботу, дня 6. цвітня 1918 „За двері свои", драма з болгарського житя на 5 дій Тов. стенося.

В неділю, дня 7. цвітня 1918 „Галька", опера на 4 дії Монюшка.

Початок о год. 7 веч.

Білети скорше можна дістати в „Народній Торговлі", а в день представлення при касі театру від год. 5 по пол.

Проби в Тов. „Львівський Бян" відбувати муть ся правильно, почавши в дни 5 цвітня кожної пятниці і вторника точно о год. 7. — Виділ.

Українська Технічна Комісія відбудови краю при кр. тов. гос. „Сільський Господар" у Львові вул. Зімеровича ч. 20 удаєть кожим поясненьм що де відбудови краю, перевадить одіску зелених шкіл, виказує всякі номери, коштосписи, проекти й плани на будинки публичні, приватні, парехіяльні. Бюро Комісії отворене щоденно по пол. між 3—6. 3—4

Пам'ять померших в Гімнді. На всіданню відозвуваних всіх товариства і організацій з табору в Гімнді 25 марта 1918 уконалено звернути ся до всіх бувших вселенців тутешного табору зі слідуючим зазивом: В короткім часі вийдуть з табору всі вселенці, останеть ся одних і то на все 11.000 вселенців, що зложили свої зболілі голови тут на чужій землі до вічного спочинку. Вправді управа табору робить вже заходи, щоби памяти померших полишити тревалий памятник, та все таки і ми вселенці, клучені з ними долею та недолею, не можемо про них забути, тим більше, що багато з нас оставили тут своїх найблизших. Тому „Жіноча Громада" і „Самоританська поміч" в Гімнді в упоминнях згаданих зборів горячо кличуть отсим всіх бувших Гімнедян слати як найскорше жертви на постановлене нашого памятника тим, що тут на все остали. Жертви слати на адресу касієрки товариства „Самоританська Поміч" п. Ірени Олеськової, Gmünd N. Ö., Brackenlager. Сільську інтелігенцію і наші організації просить ся поясняти справу народови та улекшити людям пересилку гроший на згадану ціль. — За „Жіночу Громаду": Антонія Коновдева. За „Самоританську поміч": Йосифа Лапчинська.

Українці вояки, не говорячи вже про офіцирів повинні тямити, що одинокий український тижневник в німецькій мові є „Ukrainische Kor. respondenz" і його масово передплачувати і ширити між чужинцями. Якраз тепер українська справа дуже актуальна і треба чужинців як слід інформувати про наші політичні змагання. Видавцем є голова Наради. Комітету д-р Кость Левицький, відповідальний редактор посол Володимир Сінгалевич. Умови передплати такі: річно 12 кор., піврічно 6 кор. 50 сот. Гроші просимо слати: Wien XVIII., Karl-Ludwigstrasse 3/15. Просимо поспішити ся з замовленями, щоби видавництво могло устанити накад, що при теперішній дорожні є дуже важне.

Підписуймо ся всі — духовні і урядники, люди вільних зарібків, міщани і селяни, ремісники та робітники на акції Українського Банку. За одну акцію присилати 400 К. на книжочку вкладкову „Дністра" ч. 11.200!! Мусимо зібрати 3 міліони до двох тижнів!

Українські Зелізничники!

Організуйтесь у свою фахову організацію (Львів, вул. Городецька 95). 3—10

Ч. 345/18.

КОНКУРС

на три стипендії по 240 К на рік з фонду бл. п. Кароліни Гинцької для слухачів прав з другим півроком шкільного року 1917/18.

Бажаючі одну з тих стипендій — одержати мають свої прошення найдальше до дня 15. мая 1918 року через свої шкільні власти внести до Ставропигійського Інституту і виказати ся:

а) свідоцтвом хрещення, що є української народности, гр. кат. обряду і родом з Галичини;

б) свідоцтвом моральности;

в) свідоцтвом убожества, що потребують стипендійної підмоги;

г) свідоцтвом шкільних властий, що приняте їх в наукові заведення та що виказують гарні успіхи;

д) Компетенти II. року висших наукових заведень мають виказати ся кольоквіями з добрим успіхом, а компетенти III. і IV. року свідоцтвами державних, згл. инших приписаних іспитів з добрим успіхом;

е) Наділений сею стипендією буде користати з неї до покінчення студій.

Від Ставропигійського Інститута

871 1—2 Др Федак.

ОГОЛОШЕНЯ.

Конюшину червону атестовану
Бурани цукрові поручає пльомбовану І. БОРИС
Перемишль. 874 4—16

ЦВІТИ ЦЕРКОВНІ
поручає 873 4—10
Стефанія Погорецька в Стрию.

Цитрини в порошку, пакет вистарчає 8—10 кварт. До чаю і печива. 1 пакет тільки 80 сот. Спеціяльний порошок до роблення води мельонської. 1 пакет вистарчає на 1 літр води по 2 кор. поручає перфумерія С. ФЕДЕР, Львів, Сикстуська 7. 406 x 73—

НОВІ ЛЬОСИ

Пять нових льосів Червоного Хреста поручаємо на рати за 270 кор. 36 рат по 7 К. 50 с. Перша рата з прим. 12 К., дальші по 7 К. 50 с. Право гри вже 1. мая. — Головні виграні 200.000 К., 50.000 К. і т. д. Кождий мусить бути вильосований. Доки вистарчить запас поручаємо також льоси ц. к. клясової льотерії. Дім банковий Шіц і Хаас Львів ріг вул. Коперника (площа Марійська). IX 12—100

Александер Ромілович

Kadet inf. Rgt N-o 45, XII Komp. в марцю 1915 р. в карпатських боях безслідно пропав. Хтоб з товаришів його знав щось близшого про його судьбу, зволить ласкаво написати на адресу: Іван Алиськевич, ц. к. надст. скарб. Ряшів. 899 4—5

ЧИТАЙТЕ! НА ЧАСІ! КУПУЙТЕ!

Хто хоче познакомити ся докладно про відношення польських і російських революційних партій до справи САМОСТІЙНОСТИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ нехай перечитає Д-ра Мих. Лозиньского:

„Польський і руський революційний рух і Україна".

(стор. VIII+200. Ціна 3 кор.)

„ЛЮДИ" біографічно-літературні нариси.

(Довгошиєв, Франко, Павлик, Сембратович, Вирвоч, Рекаї Кропоткін, Толстой, Тургенєв, Ґарібальді) з портретами.

(Стор. 132. Ціна 1 Кор. 50 сот.,

ЗАМОВЛЯТИ: КНИГАРНЯ НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ім. ШЕВЧЕНКА у Львові, Ринок ч. 10.

На провінцію висилають ся того самого дня.

Пошукую справного інструктора

на село, до ученика з І. кл. гімн. Місце і услівя подасть п. проф. Я. Яцкевич, в філії акад. гімн. у Львові. 856 4 4

Ч. 78.

До Кружка Консументів „Народної Торговлі" у Львові відбувають ся вкінци ще дня від 4—6 год. вечер — для середмістя. По прочих дільницях як Городецька, Стрийська, Жовківська, Личаківська організують ся сейбні Кружки. XII 7—

Мужеські маніпуляційні сили

знайдуть вигодне занятє в Товаристві взаїмних обезпечень на житє і рахунок „КАРПАТІЯ" у Львові, ул. Руська ч. 18.

Зголошення письменні або устні від год. 10—12 перед полуднем. XII 7—

Вправні бюрові сили з торговельної, ремісничої, господарської і инших конторських чинностях можуть найняте в Головній управі „Народної Торговлі". Львів. Письменні зголошення з описом житя, з відписами свідоцтв дотеперішного занятя, з зазначенєм поручення. Уклін після уповн. XI. 18—7

ПОЗІР! Хто хоче без учителя научити ся німецьки, най замовить собі сейчас українсько-німецький САМОУЧОК укладу О. СОЛТИСА (4-те побільшене видання) (стор. 300). Ціна К 3·—, з почтовою оплатою К 3·50. — Видане на готівку. Замовлення і гроші прошу присилати на адресу: А. ОКПИЦ, Львів, ул. Калецька ч. 4. Увага, Сей Самоучок уложений після найпробованого способу научання! Важне для учителів удільних шкіл німецької мови, як також учителів і приготовляючих до устних іспитів. 898А 12—

Накладом Видавничого Товариства „УКРАЇНСЬКА ЛІТЕРАТУРНА СКАРБНИЦЯ" у Львові друкують ся і незабаром появлять ся ось такі книжки для молодіжи:

1. Стівенсон: Остров із закопаними скарбами (переклад із англійського). 830 6 3
2. Юліян Опільський: Іду на вас, історичне оповідання з часів Святослава.
3. Райдер Гаґґарт: Серце світа (переклад із англійської).
4. Д-р Микола Чайківський: Поміж землею і небом (про людське літанє; з численними ілюстраціями).

Конюшина червона

чиста сіяна без перстенцю і инших домішок, ТИМОТЕЙ (травка), котру сіють ся разом з конюшиною, БУРАКИ сітарні великі червоні, котрі удають ся на кождім полевім ґрунті. ЦИБУЛЯ сіяна і инша огородних. Доброго, котрий господар потребує насіня, то може чимраз вже бути в дома. Замовляти адресу під адресою: Українська економічна Івана Мацьонка, Струтин Вел. п. Рожнятів (Гал.). 892 7—

ВИДАВНИЧЕ ТОВАРИСТВО „УКРАЇНСЬКА КНИЖКА"

Новість! Нашим найменшим: Новість!

ч. 8. Господар і вуж, нар. байка, 14 іл. 30 с.
ч. 9. Пімста звірят, нар. байка, 14 іл. 30 с.
ч. 10. Ворона і когут, нар. байка 14 іл. 30 с.
ч. 11. Про морського царя і його дочки, нар. казка, 22 ілюстр. 80 с.
ч. 12. Пасинський, жабинський, вухнський і золотокрій вини цариці, нар. казка, 22 ілюстр. 80 с.
ч. 13. Про бідного парубка й царіну, нар. казка, 22 ілюстр. 80 с.

Замовляти можна в книгарні тов. Шевченка Львів Ринок 10 і в Книгарні Львові Ринок 20.

Видає Антін Крушельницький, ілюструє Олена Кульчицька. 879 3—

РУСЬКА ЩАДНИЦЯ в ПЕРЕМИШЛІ, улиця Косцюшка ч. 8.

Приймає і виплачує щадничі вклади як дармо в готових урядових. Вкладки оприцентовує з 3½% починаючи вже від слідуючого дня по вложеня аж до послідного дня перед днем відбору.

ВКЛАДКИ в „Руській Щадниці" можна складати особисто в касі товариства, почтовими переказами, грошевими листами, чеками почтової Щадниці, які Дирекція Щадниці на жадане безплатно достарчає, і в філіях банку австро-угорського на рахунок „Руської Щадниці".

Уділяє позичок: а) гіпотечних вільних зарічними дворгаціяльними ратами на протяг від 10—45 після вибору позичкодавця; б) на векселі ефектів, в) на есконт векслів. Справи позичкові полагоджують ся можливо скоро.

Посередничить у видачуванє позичок з Гіпотечним Заведенєм кредитовим в Кракові.

Всяких інформацій і других уділяє товариство „Руської Щадниці" вул. Косцюшка, Народний Дім, пом. щоденно безплатно в годинах урядових від 9—1 год. крім неділь і українських сим.

Після §. 14. устава „Руської Щадниці", затвердженого через ц. к. міністерство внутрішних справ вкладки в товаристві „Руська Щадниця" в Перемишли надають ся до льокації пупілярних, фундаційних і т. п. капіталів, але отже „Руська Щадниця" пупілярну обезпеку. III. 18—

Відповідає за редакцію Д-р ВАСИЛЬ ПАНЕЙКО.

З друкарні „Діла" Львів, Ринок ч. 10.